

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

НАУКА МАЙБУТНЬОГО

ЗБІРНИК НАУКОВИХ ПРАЦЬ СТУДЕНТІВ, АСПРАНТІВ ТА
МОЛОДИХ ВЧЕНИХ

Випуск 2(16), 2025

Мукачево

УДК001(051)(045)''540*6''

НЗ4

Рекомендовано до поширення через мережу
Інтернет
Науково-технічною радою
Мукачівського державного університету
(Протокол №9 від 15 грудня 2025 р.)

Головний редактор:

Туріс Інгрід Юріївна – проректор з науково-педагогічної роботи, кандидат філологічних наук, доцент, Мукачівський державний університет.

Заступник головного редактора:

Молнар Тетяна Іванівна – голова Наукового товариства студентів, аспірантів, молодих вчених, Мукачівський державний університет

Відповідальний секретар: Мовчан К.М., директор наукової бібліотеки, Мукачівський державний університет

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ:

Кабацій Василь Миколайович – к. ф-м. н., доцент.

Козарь Оксана Петрівна – д-р. т. н., академік Української технологічної академії (м. Київ), професор кафедри інженерії, технологій та професійної освіти.

Корнієнко Інокентій Олексійович – д-р. психол. н., професор.

Коробка Юлія Віталіївна – к.і.н., доцент, завідувач кафедри готельно-ресторанної і музейної справи

Лужанська Тетяна Юріївна – к. географічних наук, доцент.

Малець Олександр Омелянович – д-р. і. н., професор.

Моргун Алла Володимирівна – к. філол. н.

Попович Наталія Михайлівна – д-р. пед. н., доцент

Проскура Володимир Федорович – д-р е. н., професор.

Реслер Марина Василівна – д-р е. н., професор, академік Академії економічних наук.

Стегней Маріанна Іванівна – д-р. е. н., професор

Теличко Наталія Вікторівна – д-р. пед. н., професор, завідувач кафедри англійської мови, літератури з методиками навчання.

Товканець Ганна Василівна – д-р пед. н., професор

Фізеші Октавія Йосипівна – д-р. пед. н., професор, завідувач кафедри педагогіки дошкільної, початкової освіти та освітнього менеджменту

Черепаня Наталія Іванівна – к.пед.н., доцент

Черничко Тетяна Вікторівна – д-р. е. н., професор, завідувач кафедри економіки та фінансів.

ГУМАНІТАРНІ ТА СУСПІЛЬНІ НАУКИ

УДК 37.091.33:37.016:811.111(045)

Береш І.О.

здобувачка вищої освіти ОС Бакалавр,
спеціальність 014.021 «Середня освіта
(англійська мова та зарубіжна література)»,
Мукачівський державний університет

Фельцан І.М.

доктор філософії, доцент,
Мукачівський державний університет

КОРПУСНІ ТЕХНОЛОГІЇ У НАВЧАННІ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ: ВИКЛИКИ ТА ШЛЯХИ ІНТЕГРАЦІЇ У НАВЧАЛЬНИЙ ПРОЦЕС

У статті йдеться про роль корпусних технологій у сучасній іноземній освіті та аналіз основних викликів, які виникають під час їх впровадження, і пропонує практичні способи інтеграції корпусів у викладання англійської мови.

Ключові слова: мовні корпуси, автентичні мовні дані, інтеграція ІКТ у навчання, цифрова грамотність вчителів

This article examines the role of corpus technologies in modern foreign language education, analyzes the primary challenges encountered during their implementation, and offers practical approaches to integrating corpora into English language teaching.

Keywords: language corpora, authentic linguistic data, ICT integration in learning, teacher digital literacy.

Сучасна іноземна освіта в Україні переживає значні зміни через цифровізацію освітнього процесу та потребу у засобах, які допомагають розвивати практичні мовленнєві навички, використовуючи автентичні мовні матеріали. Одним із таких засобів є корпусна технологія, яка використовує спеціально підготовлені текстові корпуси, що відповідають функціональності англійської мови.

Огляд сучасних українських досліджень вказує на зростаючий інтерес до цифрових та корпусних ресурсів у мовній освіті. Наприклад, Г. Кравчук відзначає, що цифрові інструменти не лише пропонують нові види матеріалів, але й нові формати взаємодії студентів з мовою [1, с. 47]. У контексті корпусів

можлива мовна компетенція, заснована на реальних даних, а не на штучних прикладах. Дослідження О. Стрілець підкреслює важливість розвитку цифрової грамотності вчителів для ефективного використання корпусів [3, с. 118]. І. Шевченко досліджує можливість інтеграції корпусів у національну систему освіти та підкреслює необхідність адаптації матеріалів українською мовою [4, с. 60].

Мета статті – оцінити можливості та виклики впровадження корпусних технологій у навчанні англійської мови в українських освітніх закладах.

Результати дослідження. Корпусні технології являють собою систематизовані електронні бази даних автентичних текстів для аналізу частоти використання термінів, колокацій, значень слів і структур. Вони дозволяють студентам отримати доступ до актуальної англійської мови, а не застарілої, запозиченої з підручників.

Аналіз українських досліджень виявляє кілька ключових переваг корпусного підходу. По-перше, корпуси сприяють розвитку аналітичного мислення. На думку О. Литвиненко, робота з корпусами стимулює студентів не механічно заучувати правила, а самостійно виявляти й осмислювати мовні закономірності [2, с. 28], що є більш ефективним для формування стійкої мовної компетенції.

По-друге, корпуси забезпечують більшу цілісність матеріалу. Як зазначає Г. Кравчук, цифрові ресурси дають змогу відмовитися від шаблонів, працюючи з динамічною реальною мовою [1, с. 53]. Це робить навчання більш природним і актуальним.

Третє, корпуси можуть сприяти створенню індивідуальних навчальних підкорпусів. В українському контексті це особливо важливо, оскільки англomовні платформи, які розробляються в Україні, поки що не адаптовані для українських загальноосвітніх закладів. І. Шевченко підкреслює, що формування корпусів на основі тематичних текстів може значно підвищити ефективність навчання [4, с. 61]. Це дозволяє вчителям швидше підбирати матеріал, що відповідає віковим особливостям і рівню мовної підготовки класу. Крім того,

такі підкорпуси допомагають виявляти типові помилки учнів і цілеспрямовано працювати над їх подоланням, що створює умови для більш індивідуалізованого підходу до вивчення англійської мови.

Незважаючи на потенційні переваги, впровадження корпусних технологій супроводжується певними труднощами. Перша з них – це низька цифрова грамотність вчителів. О. Стрілець зауважує, що деякі вчителі демонструють невпевненість у своїй професійній компетентності, що вказує на потребу в організованій методичній освіті[3, с. 119]. Розвиток цифрових навичок вчителя є важливим, оскільки вчитель не завжди зможе правильно використовувати корпусні інструменти на уроках, якщо сам не впевнений у використанні технологій.

Друга проблема – відсутність навчальних матеріалів, спеціально адаптованих для роботи з корпусами. Хоча багато можливостей на англійськомовних платформах є зручними, школярам не завжди легко орієнтуватися в їхньому інтерфейсі або розуміти методичні пояснення. З мого досвіду, відсутність україномовних ресурсів справді ускладнює роботу, адже учням потрібні не просто перекладені інструкції, а доступні, зрозумілі та методично продумані матеріали.

По-третє, важливим технологічним обмеженням є доступ до стабільного інтернету, сучасних пристроїв та готовність учнів працювати з дослідницькими інструментами. В умовах шкільного навчання це часто є перешкодою, хоча корпусні технології мають значний потенціал для розвитку мовної освіти. Їхня ефективність потребує методичної підтримки з боку вчителів та організаційної підтримки з боку навчального закладу. Ці труднощі можна поступово подолати, якщо школа забезпечить технічні можливості, а учнів буде заохочено сміливо працювати з інструментами, які дозволяють їм проводити власні лінгвістичні дослідження та глибше розуміти англійську мову.

Висновки та перспективи майбутніх досліджень. Корпусні технології є перспективним засобом для модернізації викладання англійської мови в Україні. Вони сприяють автономії студентів, допомагають розвивати аналітичні

навички, забезпечують автентичність навчальних матеріалів і дозволяють будувати освіту на основі реальної мовної інформації. Але для їхньої практичної ефективності необхідно:

- розвивати цифрову грамотність вчителів;
- створювати нові українські матеріали, адаптовані з корпусів;
- будувати технічну архітектуру університетів та шкіл;
- інтегрувати корпусний підхід у навчальні курси для формування методологічних компетенцій майбутніх учителів англійської.

Необхідні подальші дослідження для розробки українського освітнього підкорпусу, вивчення впливу корпусних завдань на різні вікові групи та створення методичних рекомендацій для впровадження корпусів у шкільну та університетську освіту.

Підсумовуючи, корпуси можуть не тільки підтримувати традиційне навчання, але й суттєво оновити його. Вони сприяють розвитку критичного мислення, аналітичних навичок і дають студентам можливість працювати з реальними даними, на відміну від гіпотетичних. Хоча існують виклики, їх можна подолати, розглядаючи їх як частину процесу розвитку сучасної методології.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Кравчук Г. Цифрові інструменти в іншомовній освіті: можливості та виклики. Київ: КНЕУ, 2020. 164 с.
2. Литвиненко О. Корпус лінгвістичних даних як ресурс для формування мовних компетентностей студентів. *Іноземні мови*. 2021. № 3. С. 25–32.
3. Стрілець О. Методика навчання англійської мови в умовах цифровізації освіти. Львів: Вид-во ЛНУ, 2022. 208 с.
4. Шевченко І. Використання електронних корпусів у лінгводидактиці: український контекст. *Педагогічний дискурс*. 2023. № 21. С. 56–64.

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>